

TALABALARDA HAMKORLIK KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHDA KLASTERLI YONDASHUVNING O'RNI VA AHAMIYATI

Andijon qishloq xo'jaligi va agrotexnologiyalar instituti
O'zbek tili pedagogika va madaniyat kafedrasi assistenti
Otaboyeva Zulfiya G'ofurovna

Doi: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15225211>

Annatsiya: Ushbu maqolada klasterli yondashuv guruh a'zolari uchun ijodiy vaqtlar taqdim etish imkonini berishi, bu talabalar o'zlarining o'quv jarayonida muhim masalalarni tahlil qilish, yangi yechimlar topish va hamjihatlikni amalga oshirish uchun o'z vaqtlarini to'g'ri sarflashlariga imkon berishi to'g'risida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: globallashtirish jarayonlari, klasterli yondashuv, hamkorlik, o'quv jarayoni, birgalikda ishlash.

Jamiyatimizda ro'y berayotgan globallashtirish jarayonlari, bir tomondan, o'smir-yoshlarida zaruriy bilim, dunyoqarashi ko'nikmalarini shakllanishida ko'proq ma'lumot olishiga xizmat qilayotgan bo'lsa, ikkinchi tomondan, ularning bir qismida milliy qadriyatlar, milliy ma'naviyatning nisbatan kamroq o'zlashtirilishiga, "Ommaviy madaniyat" niqobi ostida milliy xususiyatlarmizga zid bo'lgan munosabatlarning shakllanishiga sabab bo'lmoqda. Bu jarayonda, ayniqsa, televideniye, internet, kompyuter o'yinlari, kinoseriallarining ta'siri kuchli bo'lmoqda. Talabalar bilimni yanada takomillashtirish uchun turli usul va metodlardan foydalanish maqsadga muvofiqdir.

Klasterli yondashuv guruh yoki talabalar o'rtasida bir-birini qo'llab-quvvatlash va turli tadbirlari tashkil etishda asosiy usullardan biridir. Bu usul talabalar jamoasida hamkorlik va o'zaro fikr almashishni kuchaytiradi, shuningdek, o'quv jarayonini o'rganish va tahlil qilish imkonini ta'minlaydi. Klasterli yondashuvning muhim xususiyatlari quyidagicha:

Klasterli yondashuvda guruh a'zolari belgilangan maqsadlarga erishishlari uchun birgalikda ishlaydigan klasterlar tuziladi. Bu klasterlar o'z faoliyatlarini bajarish va o'quv jarayonini tahlil qilish uchun belgilangan maqsadlarga yo'naltiriladi.

Guruh tuzish va maqsadlar belgilash klasterli yondashuvning asosiy qismi bo'lib, talabalar jamoasida hamkorlik va hamjihatlikni ta'minlash uchun muhim ahamiyatga ega. Bu jarayonda guruh a'zolari birgalikda ishlash, o'quv jarayonini tahlil qilish va belgilangan maqsadlarga erishish uchun turli tadbirlar namoyishini o'tkazadilar. Quyidagi bosqichlar guruh tuzish, maqsadlarni aniqlash va amalga oshirish jarayonida amalga oshiriladi:

- maqsadlarni aniqlash.
- guruh tuzish.
- natijalarga erishish va ulardan foydalanish.

Guruh tuzish va maqsadlar belgilash talabalar jamoasida hamkorlik va hamjihatlikni yo'lga qo'yishning muhim bosqichlaridan biridir. Ushbu jarayon guruh a'zolarining bir-birlari bilan o'zaro munosabatlarni kuchaytirish, fikr almashish va birgalikda ishlashlarini ta'minlaydi.

Klasterli yondashuv guruh a'zolarining o'z faoliyatlarini namoyon etishlariga imkon beradi. Bu faoliyatlar talabalar o'rtasidagi munosabatlarni kuchaytirish, fikr almashish va birgalikda ishlashni ta'minlaydi. Faoliyatlarni namoyon etish klasterli yondashuvning muhim qismidir. Quyidagi holatlarda faoliyatlarni namoyon etish katta ahamiyatga ega bo'ladi:

- munosabatlar va muloqotlar.
- birgalikda echimlar izlash.
- o'quv natijalarini baholash.

Klasterli yondashuv guruh a'zolari o'rtasidagi munosabatlarni rivojlantirish, maslahatlashish va yondashuvni taqdim etishda katta rol o'ynaydi. Bu talabalar o'rtasidagi fikr almashish va hamkorlikni oshirishda juda muhimdir.

Maslahat va yondashuv klasterli yondashuvning yordamchi vositalaridan biridir va u guruh a'zolarining o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega bo'ladi. Bu talabalar o'rtasidagi munosabatlarni kuchaytirish, fikr almashish va bir-birlarini qo'llab-quvvatlash uchun muhim o'rin tutadi. Quyidagi holatlarda maslahat va yondashuv katta ahamiyatga ega bo'ladi:

- jonli to'g'ridan-to'g'ri fikr almashish.
- maslahat va takliflar.
- qabul qilingan yondashuv.
- qo'llab-quvvatlash va murojaatlar.

Klasterli yondashuv guruh a'zolari uchun o'zlashtirilgan bilim va tajribani jamoaga taqdim etish imkonini beradi. Bu talabalar uchun masofaviy o'rganish va o'z fikrini bayon qilish uchun o'zlarining o'zlashtirilgan bilim va tajribalarini qo'llashlariga imkon beradi.

O'zlashtirilgan bilimlar klasterli yondashuvning asosiy qismidir va talabalar jamoasida hamkorlikni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Bu usul guruh a'zolarining o'zlashtirilgan bilimlardan samarali foydalanish va shaxsiy rivojlanishlarini ta'minlashda katta ahamiyatga ega. Quyidagi holatlarda o'zlashtirilgan bilimlar katta ahamiyatga ega bo'ladi:

- shaxsiy yondashuv.
- o'rganish va amaliyot.
- shaxsiy rivojlanish.
- birgalikda yechimlar izlash.

O'zlashtirilgan bilimlardan foydalanish talabalar jamoasida hamkorlik va hamjihatlikni kuchaytirishda katta ahamiyatga ega bo'ladi. Bu usul talabalar o'zlarining shaxsiy yondashuvlariga ega bo'lishlari, shaxsiy maqsadlarga erishishlari va o'zlarini rivojlantirishlarini ta'minlash uchun katta imkoniyatlarni taqdim etadi.

Klasterli yondashuv talabalar jamoasida hamkorlik va hamjihatlikni kuchaytirish uchun samarali usuldir. Bu usul talabalar o'rtasidagi aloqalarni kuchaytiradi va ularning bir-birlari bilan o'zaro munosabatlari va maqsadlarga erishishlari uchun moslashtirilgan muhit yaratishda katta o'rin egallaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Otaboyeva Z.G'. O'smirlarda vatanparvarlik tarbiya jarayonida ulardagi ijtimoiy faollikni keltirib chiqaruvchi omil. Экономика и социум. 11 (78) 301-304-b.
2. Azimova Z.E. Otaboyeva Z.G. Talabalardaklasterli metodi orqali hamkorlik madaniyatini rivojlantirish. Экономика и социум, 2024 4-2 (119) 66-69-b
3. Технология производства растительных масел. Копейковский В.М., Данильчук С.И., Гарбузова Т.И., Мосян А.К. - М.: Легкая и пищевая промышленность. -1982. - 416 с.
4. Йўлчиев А.Б. Ўта Юқори Частотали нурларнинг пахта чигити янчилмасига таъсирини ўрганиш. «Умидли кимёгарлар–2010» ТКТИ илмий-техникавий анжуманининг мақолалари тўплами. Тошкент-2010. Том-2.Б. 44-45.